

A film címszereplője, a Szindbádot alakító Latinovits Zoltán

SZINDBÁD

Krúdy-alak filmen

Különleges élmény vár azokra, akik megnézik a Szindbád című, új magyar filmet. Már-már úgy érzik majd talán, hogy az álmok birodalmának vizein ringatóznak.

A film egy deresedő hajú férfi szeszélyes útját követi az egyik nőtől a másikig. Valamikor, ifjúkorában mindegyikkel volt már szerelmi kapcsolata. De, hogy ez az út milyen mértékben valóság és milyen mértékben emlék — vagy talán ábránd —, azt nehéz megfejtetni, mert a múlt és a jelen képei költőien, sejtelmesen elkeverednek egymásban. S itt a filmen még a jelent is úgy kell érteni, mint ami még a század első évtizedében, úgy hatvan esztendővel ezelőtt volt.

Ki ez a férfi, aki felidézett szerelmei közt vándorol a filmben? Szindbádnak hívják s nemcsak a film címében, hanem a film mindenegyes kockájában órák ismerünk, mert a mi számunkra minden az ő lelke és képzelete által válik láthatóvá. Ezt a varázslatot megmagyarázza, hogy Szindbád — mondhatni — azonos az íróval, aki alakját életre keltette. Ez az író pedig — Krúdy Gyula. Aki a Szindbád című filmet megnézi, magát Krúdyt látja. Nem bizonyos azonban, hogy itt a filmen teljességgel meg is érti.

E film világának megértéséhez a kulcsot Krúdy olvasása adja. Aki hozzáfér, aki teheti, olvassa el Krúdy Gyula egy-két könyvét, s máris hozzásegítette magát Szindbád titkainak felderítéséhez.

Krúdy nagy alakja, alkotója a magyar irodalomnak, 1878—1933 között élt, s ez a korszak hagyta rajta a maga mélyreható ellentmondásaival a nyomát regényein és novelláin. Bizonyos

életfelfogásoknak és életformáknak szükségszerűen véget vetett a társadalmi átalakulás. Krúdy mélyen élte át ezt az elmúlást, nyugtalanul, de halkán és teli vágyakozással az eltűnő világ szokásai, hangulatai s még hazugságai iránt is. Szindbád is, amikor sorsa felpattantja a feledés zárjait, valójában a régi ölelésekben, csókokban, szerelmes ígéretekben önmagát keresi. Bármennyire is igyekszik azonban menteni, ami menthetetlenül elmúlásra ítéltetett, csak mindinkább arra eszmél rá, hogy élete eltékozolt, talajtalan és a boldogság egyre távolibb. Az új meg új kalandok, a nők bálványozása, az önámítások nem vittek semerre. Végül is vajakos, furcsa öregasszonyok próbálnak álmot hozni megfáradt szemére, lelkére.

Huszárik Zoltánnak, a film forgatókönyvírójának és rendezőjének a munkája Krúdy legbensőbb megértéséről tanúskodik. Ez az első nagy játékfilmje a rendezőnek, aki egyúttal kiváló képzőművész is, s ez erősen meglátszik a színgazdag látványon, amit a film nyújt. Ez a lenyűgöző látomás azonban azt a rendkívüli művészi teljesítményt is dicséri, amit a nagyszerű Sára Sándor operatortól kapunk.

Szindbádot Latinovits Zoltán játssza úgy, mintha csakugyan belebújt volna e valóság és álmvilág határán mozgó-lebegő Krúdy-hős ízeibe. A közreműködő színésznők sora — ez már az elmondottakból következik — hosszú, s nincs több helyünk, csak annyi, hogy elismerjük Dayka Margit, Ruttkai Éva, Nagy Anna, Szegedi Erika és Muszte Anna alakításának érdemeit.

Sas György